

Metodologija za izračun dne delavca sekača v koncesijskih gozdovih v Sloveniji

Methodology for Costing a Logger's Day Wage in Concession Forests in Slovenia

Slavka KAVČIČ¹, Darjana VIDIC²

Izvleček:

Kavčič S., Vidic D.: Metodologija za izračun dne delavca sekača v koncesijskih gozdovih v Sloveniji. *Gozdarski vestnik*, 69/2011, št. 4. V slovenščini s izvlečkom in povzetkom v angleščini, cit. lit. 8. Prevod Breda Misja, jezikovni pregled slovenskega besedila Marjetka Šivic.

Gozdarstvo sodi med panoge dejavnosti, znotraj katere je tudi taka, pri kateri se prodajne cene ne oblikujejo na podlagi ponudbe in povpraševanja, temveč na podlagi stroškov. Med take dejavnosti sodi dejavnost posek lesa v koncesijskih gozdovih, ki jih je gozdnim gospodarstvom država dala v gospodarjenje na podlagi koncesijske pogodbe. V prispevku je predlog metodologije oblikovanja stroškovne in prodajne cene dne delavca sekača za posek lesa v koncesijskih gozdovih Slovenije. Po predlagani metodologiji je po podatkih gozdnih gospodarstev za leto 2009 napravljen tudi konkretni izračun prodajne cene dne za posek in izračunan koeficient potrebnega dodatka na neposredno urno postavko delavca sekača, ki bi služil pokrivanju posrednih stroškov in dobička.

Ključne besede: kalkulacija, posredni stroški, koeficient dodatka, dnina, gozdno gospodarstvo, državni gozdovi, Slovenija

Abstract:

Kavčič S., Vidic D.: Methodology for Costing a Logger's Day Wage in Concession Forests in Slovenia. *Gozdarski vestnik (Professional Journal of Forestry)*, 69/2011, vol. 4. In Slovenian, abstract and summary in English, lit. quot. 8. Translated by Breda Misja, proofreading of the Slovenian text Marjetka Šivic.

Forestry belongs to the occupational branches comprising also occupations whose forming of selling prices is based on costs instead on offer and demand. Felling of wood in concession forests whose management has been handed over to forest services on the basis of a concession contract by the state ranks among these occupations. This article suggests a methodology for forming full cost and selling price of a day wage for a logger felling wood in concession forests in Slovenia. Also the concrete costing of the selling price of a day wage for felling and the needed overhead rate of logger's hourly rate covering the indirect costs and profit were calculated on the basis of forest services' data for 2009 in accordance with the suggested method.

Key words: costing, indirect costs, overhead rate, day wage, forest service, state owned forests, Slovenia

1 UVOD

1 INTRODUCTION

Vsaka organizacija naj bi s prihodki, ki jih zasluži s prodajo svojih proizvodov ali storitev, poravnala vse stroške, ki v organizaciji nastanejo zaradi izdelovanja proizvodov oz. opravljanja storitev, saj le tako lahko ustvari pozitiven poslovni izid, ki je nujno potreben za nadaljnji razvoj in rast organizacije. To pomeni, da mora organizacija s prihodki poravnati neposredne stroške, ki so neposredno povezani s posameznim proizvodom oz. storitvijo, in jih lahko že na podlagi knjigovodske listine pripiše nanj(o), ter tudi posredne stroške, ki so skupni vsem proizvodom ali storitvam organizacije. Slednje na posamezne proizvode ali storitve prenesemo s pomočjo podlag, ki morajo biti izbrane tako, da kažejo

njihovo povezanost s posrednimi stroški (Kavčič et al. 2007, str. 34). Koliko stroškov je povezanih s posameznim proizvodom ali storitvijo, ugotovimo s pomočjo kalkulacije.

Tudi v naši raziskavi smo izhajali iz te premise, zato je bilo temeljno izhodišče za določitev prodajne cene dne delavca sekača dejstvo, da mora le-ta kot enota prodaje dejavnosti poseka v gozdnih gospodarstvih poravnati vse stroške samega poseka (neposredne in posredne) in prispevati tudi k plačilu skupnih stroškov podjetja in za dobiček (Kavčič in

¹ prof. dr. S. K., Ekonomska fakulteta Univerze v Ljubljani, Kardeljeva ploščad 17, 1000 Ljubljana

² mag. D. V., Ekonomska fakulteta Univerze v Ljubljani, Kardeljeva ploščad 17, 1000 Ljubljana

Vidic, 2010). Pri določitvi višine stroškov moramo upoštevati:

- veljavno delovno zakonodajo,
- veljavno kolektivno pogodbo za gozdarstvo,
- veljavne akte gozdnih gospodarstev ter
- dosejanje pravice delavcev, saj verjetno ni mogoče pričakovati, da bi se obstoječe pravice zmanjšale.

Trenutno veljavna metodologija za izračun dneine delavca sekača, ki se uporablja pri izračunu dneine, na podlagi katere je gozdnim gospodarstvom priznan prihodek, je bila napravljena pred mnogimi leti in v drugačnih razmerah. Temeljna teza naše raziskave je, da na njeni podlagi izračunani stroškovna in prodajna cena dneine delavca sekača v koncesijskih gozdovih v Sloveniji za spremenjene razmere ni več ustrezna.

Za potrditev ali zavrnitev temeljne teze je treba pripraviti:

1. novo metodologijo izračuna stroškovne in prodajne cene dneine, ki bi ustrezala novim razmeram in strokovnim dognanjem na tem področju. Metodologija mora imeti dve značilnosti:
  - a pokazati mora, kolikšen je potreben pribitek (koeficient pribitka) na neposredno plačo delavca sekača za plačilo vseh posrednih stroškov in dobička,
  - b napravljena mora biti tako, da je koeficient dodatka mogoče upoštevati, četudi se spremeni izhodiščna urna postavka delavca sekača;
- 2 na njeni podlagi je mogoče izračunati:
  - a koliko znašata povprečna stroškovna in prodajna cena dneine z uporabo podatkov za leto 2009, če pri njenem izračunu upoštevamo izhodiščno plačo delavca sekača po kolektivni pogodbi in 100 % učinek,
  - b koliko znašata povprečna stroškovna in prodajna cena dneine z uporabo podatkov za leto 2009, če pri njenem izračunu upoštevamo povprečno doseženo plačo delavca sekača za opravljeno delo v gozdnih gospodarstvih,
  - c koliko znašata stroškovna in prodajna cena dneine z uporabo podatkov za leto 2009 za posamezno gozdno gospodarstvo, če jo izračunamo na podlagi izhodiščne plače delavca sekača po kolektivni pogodbi in pri tem upoštevamo 100 % učinek,
  - d koliko znašata stroškovna in prodajna cena dneine z uporabo podatkov za leto 2009 za posamezno gozdno gospodarstvo, če jo izračunamo na podlagi dosežene plače delavca sekača,

- e kakšna sta struktura povprečne cene dneine in dodatek na urno postavko delavca sekača za druge stroške in za dobiček,
- f kolikšen bi moral biti pribitek na neposredno plačo delavca sekača, da bi gozdno gospodarstvo iz prodajne cene lahko poravnalo vse stroške (neposredne in posredne) ter ustvarilo tudi dobiček.

2 METODE DELA

2 METHODS

2.1 Kalkulacija stroškovne cene dneine

2.1 Costing of a day's full cost

Iz strokovne in znanstvene literature je razvidno, da je pri opredeljevanju stroškov za posamezen proizvod ali posamezno storitev, torej pri kalkulaciji stroškov, prvi korak natančna opredelitev stroškovnih nosilcev. V našem primeru je stroškovni nosilec storitev, in sicer dnina delavca sekača. Kalkuliranje stroškov pa je lahko različno, odvisno od cilja in namena, ki ga zasledujemo. Kadar imamo znane neposredne stroške za posamezno vrsto proizvodov ali storitev in posredne stroške, ki se nanašajo na več vrst proizvodov ali storitev, moramo, če želimo izračunati stroškovno ceno posameznega proizvoda ali storitve, uporabiti kalkulacijo z dodatki. Tak primer je prisoten tudi v našem primeru, torej pri kalkuliranju cene storitve – dneine delavca sekača. Pri kalkulaciji z dodatki poznamo (Kavčič et al. 2007, str. 45):

1. kalkulacijo stroškov z enostavnim dodatkom posrednih stroškov,
2. kalkulacijo stroškov z razčlenjenim dodatkom posrednih stroškov po vrstah posrednih stroškov,
3. kalkulacijo stroškov z razčlenjenimi dodatki posrednih stroškov po stroškovnih mestih,
4. kalkulacijo stroškov z razčlenjenimi dodatki posrednih stroškov po stroškovnih mestih in vrstah,
5. kalkuliranje stroškov po sestavinah dejavnosti (angl. activity based costing); v Sloveniji imenovana tudi kalkulacija po aktivnostih poslovnega procesa ali procesna kalkulacija (v nadaljevanju metoda ABC). O prednostih in pomanjkljivostih metode ABC glej Horngren et al. (2005 str. 151–176).

Med znanimi kalkulacijami z dodatki bi bila sicer najprimernejša metoda ABC, vendar bi bila njena uporaba predraga. V našem primeru namreč ugotavljamo stroškovno ceno le za en (manjši) del proizvodnje v gozdarstvu, zato bi bilo po našem mnenju

Preglednica 1: Prikaz kalkulacije stroškovne cene dneine

Table 1: Presentation of full cost costing

Postavka	€/uro	Povp. ur na mesec	Odstotek
I Stroški, vezani neposredno na delavca sekača:			
1. neposredne bruto plače za delo			
2. povečanje zaradi posebnih pogojev dela (sneg, dež ...)			
3. povečanje zaradi povprečnega dodatka za leta službovanja			
4. posredni stroški plač, ki so sicer vezani na delavca, vendar niso odvisni od njegovega opravljenega dela:			
a) nadomestilo za letni dopust			
b) nadomestilo za dneve izobraževanja			
c) nadomestilo za dneve, ko delavec ne more delati in je upravičen do nadomestila (npr. deževni dnevi)			
d) nadomestilo za izredni dopust zaradi opravičenih izostankov z dela			
e) nadomestilo za državne praznike			
f) nadomestilo za čas zdravniških pregledov			
g) nadomestilo za čas udeležbe na sestankih			
h) bolniški dopust v breme podjetja			
i) dodatki za delo v podaljšanem delovnem času			
j) dodatki za delo ob nedeljah in praznikih			
k) regres za letni dopust			
l) opravičeni izostanki z dela, ki delavcu niso plačani			
m) nadomestila v breme drugih (vpišejo se le ure)			
n) drugo (navedite kaj):			
-			
-			
-			
5. prispevki in davki na plače			
6. drugi posredni stroški dela, ki se nanašajo na delavca sekača:			
a) prevoz na delo in z dela			
b) nadomestilo za prehrano			
c) rezervacije za pokojnine, jubilejne nagrade in odpravnine ob upokojitvi			
d) plače pripravnikov			
e) nagrada za obvezno prakso			
7. posredni stroški, ki nastajajo glede zaščite pri delu:			
a) zaščitna sredstva (navedite jih):			
i.			
ii.			
iii.			
8. stroški materiala, povezani z delom:			
a) stroški opreme in orodja delavca v gozdu			
b) stroški motornih žag			
II. Stroški proizvodne režije			
1. plače delovodij za pripravo in organizacijo poseka, nadzor sečnje, prevzem proizvodnje:			
a) neposredne bruto plače za delo			
b) povečanje zaradi posebnih pogojev dela (sneg, dež ...)			
c) povečanje zaradi povprečnega dodatka za leta službovanja			

d) posredni stroški plač, ki so sicer vezani na delovodjo, vendar niso odvisni od njegovega opravljenega dela:			
i. nadomestilo za letni dopust			
ii. nadomestilo za dneve izobraževanja			
iii. nadomestilo za dneve, ko delovodja ne more delati in je upravičen do nadomestila (npr. deževni dnevi)			
iv. nadomestilo za izredni dopust zaradi opravičenih izostankov z dela			
v. nadomestilo za državne praznike			
vi. nadomestilo za čas zdravniških pregledov			
vii. nadomestilo za čas udeležbe na sestankih			
viii. bolniški dopust v breme podjetja			
ix. dodatki za delo v podaljšanem delovnem času			
x. dodatki za delo ob nedeljah in praznikih			
xi. regres za letni dopust			
xii. opravičeni izostanki z dela, ki delovodji niso plačani			
xiii. nadomestila v breme drugih (vpišejo se le ure)			
xiv. drugo (navedite kaj):			
-			
-			
-			
e) prispevki in davki na plače			
f) drugi posredni stroški dela, ki se nanašajo na delovodje:			
i. prevoz na delo in z dela			
ii. nadomestilo za prehrano			
iii. rezervacije za pokojnine, jubilejne nagrade in odpravnine ob upokojitvi			
iv) plače pripravnikov			
v) nagrada za obvezno prakso			
g) posredni stroški, ki nastajajo v povezavi z zaščito pri delu:			
i) zaščitna sredstva (navedite jih):			
-			
-			
-			
III Stroški skupnih dejavnosti gozdarstva			
1. stroški administrativnih delavk na terenu (plače in drugi stroški)			
IV. Stroški skupnih dejavnosti podjetja			
1. stroški skupnih služb			
2. stroški raziskovalne dejavnosti			
3. drugi stroški			
V. Stroški financiranja			
1. stroški obresti za posojila			
2. zamudne obresti dobaviteljem			
3. drugi finančni stroški			
SKUPAJ POLNA LASTNA CENA (I. + II. + III. + IV. + V.)			

analiziranje vseh sestavin dejavnosti (aktivnosti), ki jih morajo opraviti v gozdnem gospodarstvu, da izvedejo svoj proizvodjalni proces ter njihovo povezanje s stroški, izredno dolgotrajno in drago, torej stroškovno neučinkovito. Zato smo se odločili, da pri izbiri podlag (zlasti, ker je posrednih stroškov, kjer je treba uporabiti ključ, sorazmerno malo in njihova velikost bistveno ne vpliva na stroškovno oziroma prodajno ceno dneine) upoštevamo le dve: ena podlaga so dneine, kjer gre v bistvu za aktivnosti, druga podlaga pa je realizacija. Dneine smo uporabili za podlago pri razporejanju stroškov delovodij. Gozdna gospodarstva smo prosili, naj prikažejo pogojne dneine, če je po izkušnjah znano, da je treba za neko dnino v neki dejavnosti uporabiti zahtevnejše ure dela delovodij. Prosili smo jih tudi, naj navedejo dejavnosti, pri katerih delovodija dela in predlagajo ekvivalentna števila za izračun pogojnega števila dnin. Realizacija je bila za podlago uporabljena pri razporejanju stroškov skupnih dejavnosti podjetja.

Metodologijo smo večkrat preverjali na podatkih Gozdnega gospodarstva Postojna (v nadaljevanju GG Postojna) in tako pripravili končni predlog metodologije in izračun dneine na razmerah GG Postojna. Za lažjo obdelavo in večjo preglednost podatkov smo sestavili preglednico 1, ki prikazuje kalkulacijo stroškovne cene dneine in v katero so gozdna gospodarstva vpisovala svoje podatke.

2.2 Kalkulacija prodajne cene dneine

2.2 Costing of a day wage's selling price

Prodajna cena dneine bi morala biti tolikšna, da bi gozdna gospodarstva z delom v koncesijskih gozdovih lahko ustvarila tudi dobiček. Ali bodo dobiček resnično ustvarila in kolikšnega, pa je odvisno od organizacije dela v podjetju in od politike podjetja glede višine plač in drugih stroškov.

Pri odločanju o prodajnih cenah je pomembno tudi časovno obdobje, za katerega določamo prodajno ceno. Kratkoročne odločitve so odločitve, ki bodo veljale v obdobju, krajšem od enega leta. Dolgoročne odločitve pa so odločitve s posledicami v obdobju, daljšem od enega leta (Kavčič et al. 2007, str. 507). V našem primeru ne gre za kratkoročne (enkratne) odločitve, temveč za dolgoročno odločitev, katere posledice so prisotne najmanj toliko časa, dokler je prisotna koncesijska pogodba.

Pri oblikovanju prodajnih cen je lahko prisotna ena izmed dveh možnosti (Kavčič et al., 2007, str.508):

- tržna podlaga ali
- stroškovna podlaga.

V našem primeru pride v poštev za oblikovanje prodajnih cen stroškovna podlaga (saj se storitev posek lesa ne prodaja na trgu), kjer so pri odločitvi o prodajni ceni v ospredju stroški. Prodajno ceno izračunamo tako, da k stroškovni ceni prištejemo znesek, namenjen dobičku.

Dejstvo, da smo analizirali vse potrebne stroške, še ne pomeni odločitve, kako oblikovati prodajno ceno. Iz teorije (Kavčič et al., 2007, str. 509) izhaja, da je mogoče takrat, kadar prodajno ceno oblikujemo na podlagi metode stroški plus, kot podlago upoštevati:

1. polno lastno ceno prodanih proizvodov ali storitev;
2. za obresti in neposredne stroške prodaje zoženo lastno ceno prodanih proizvodov ali storitev;
3. proizvodjalne stroške;
4. spremenljive proizvodjalne stroške;
5. neposredne proizvodjalne stroške.

V našem primeru imamo na voljo sicer vse podatke, da bi lahko oblikovali prodajno ceno dneine na kateri koli od predlaganih podlag, vendar smo se na temelju razlogov za in proti uporabi posamezne predlagane podlage, ki jih navajajo Horngren et al. (2005 str. 422) odločili, da je prva izmed omenjenih možnosti najboljša. Tako smo se torej odločili, da kot podlago za določanje prodajne cene upoštevamo polno lastno ceno prodanih storitev, to je stroškovno ceno dneine.

Naslednje vprašanje je vprašanje določitve dobička v prodajni ceni. Če je podjetje pri oblikovanju prodajnih cen samostojno, samo odloči, kolikšen bo znesek dobička. V našem primeru pa podjetje pri določanju dobička v prodajni ceni ne more biti samostojno. Politiko določanja dobička v prodajni ceni je treba vnaprej dogovoriti oziroma določiti. Zato merilo ne more bi dosedanja dobičkonosnost ali pa dobičkovnost v konkretnem podjetju. Za gozdarstvo je namreč značilno, da posamezna gozdna gospodarstva delajo v različnih proizvodnih (naravnih) razmerah, ki enim omogočajo pridobiti več, drugim pa manj dobička. To je razlog, da smo se odločili, da bomo pri določanju dobička v prodajni ceni izhajali iz povprečja gozdarstva in povprečja gospodarstva. Predlagali smo, da dobiček izračunamo na podlagi dobičkonosnosti sredstev, ki sodelujejo pri gozdarski dejavnosti. Pri tem upoštevamo povprečno dobičkonosnost gozdarstva v zadnjih petih letih (50 %) in povprečno dobičkonosnost gospodarstva v zadnjih petih letih (50 %). Dobljene zneske primerjamo z realizacijo podjetja in izračunamo delež dobička v prodajni ceni.

Preglednica 2: Prikaz kalkulacije prodajne cene dneine

Table 2: Presentation of a day wage's selling price costing

Postavka	Znesek (€)		Pribitek na UP sekača	Struktura PC
	€/uro	Dnina		
I. Stroški, vezani neposredno na delavca sekača				
1. neposredne bruto plače za delo				
2. povečanje zaradi posebnih razmer dela (sneg, dež ...)				
3. povečanje zaradi povprečnega dodatka za leta službovanja				
4. posredni stroški plač, ki so sicer vezani na delavca, vendar niso odvisni od njegovega opravljenega dela				
5. prispevki in davki na plače				
6. drugi posredni stroški dela, ki se nanašajo na delavca sekača				
7. posredni stroški, ki nastajajo v povezavi z zaščito pri delu				
8. stroški materiala, povezani z delom				
II. Stroški proizvodne režije oz. posredni proizvodjalni stroški poseka				
1. plače delovodij za pripravo in organizacijo poseka, nadzor sečnje, prevzem proizvodnje				
III. Stroški skupnih dejavnosti gozdarstva				
1. stroški administrativnih delavk na terenu (plače in drugi stroški)				
IV. Stroški skupnih dejavnosti podjetja				
1. stroški skupnih služb				
2. stroški raziskovalne dejavnosti				
3. drugi stroški				
V. Stroški financiranja oz. posredni finančni stroški				
1. stroški obresti za posojila				
2. zamudne obresti dobaviteljem				
3. drugi finančni stroški				
SKUPAJ POLNA LASTNA CENA (I. + II. + III. + IV. + V.)				
VI. Dobiček				
PRODAJNA CENA STORITVE (I. + II. + III. + IV. + V. + VI.)				

S preračunom ugotovimo, kolikšen mora biti pribitek na stroške, da izračunamo prodajno ceno.

Kako smo prišli do kalkulacije prodajne cene dneine ter posamezne postavke v njej in pribitke na urno postavko delavca sekača, prikazuje preglednica 2.

2.3 Zbiranje podatkov

2.3 Data acquisition

Za potrjevanje drugega dela temeljne teze je bilo treba izračunati stroškovno in prodajno ceno dneine, kar ni bilo mogoče storiti drugače kot na podlagi podatkov gozdnih gospodarstev Slovenije. Za podatke smo prosili vseh 14 gozdnih gospodarstev v Sloveniji, ki na

podlagi koncesije gospodarijo z državnimi gozdovi, vendar podatkov sedmih izmed njih, čeprav niso imeli pripomb na oblikovano metodologijo, zaradi različnih razlogov nismo pridobili, zato jih nismo mogli vključiti v analizo. Gozdna gospodarstva, ki niso bila vključena v raziskavo, imajo približno 30 % delež v poseku iz koncesijskih gozdov (preglednica 3), tako da menimo, da je vzorec, ki smo ga uporabili v naši raziskavi, kljub temu reprezentativen. V raziskavo so vključeni SGG Tolmin, GG Bled, GG Postojna, Gozdarstvo Grča Kočevje, GG Novo mesto, GG Maribor in GLG Murska Sobota.

Vrednostni podatki se nanašajo na leto 2009, medtem ko so ponderji za izračun dodatkov (količnikov), ki so izraženi z urami neposrednega dela in

urami nadomestil, v vseh primerih izračunani iz pet-letnega povprečja gozdarstva. Dnina za posamezno gozdno gospodarstvo je tako izračunana:

1. z izhodiščem v povprečni plači delavca sekača posameznega gozdnega gospodarstva in
2. z izhodiščem v plači za delavca sekača v kolektivni pogodbi za gozdarstvo za leto 2009.

Na enak način smo izračunali tudi povprečno dnino v koncesijskih gozdovih v Sloveniji, ki je izračunana:

1. z izhodiščem v povprečni plači delavca sekača v gozdarstvu za leto 2009 in
2. z izhodiščem v plači za delavca sekača v kolektivni pogodbi za gozdarstvo za leto 2009.

3 REZULTATI

3 RESULTS

3.1 Nekateri splošni podatki o gospodarjenju z gozdovi gozdnih gospodarstev, ki imajo koncesijo v državnih gozdovih

3.1 Some general data on forest management according to forest services holding a concession in state owned forests

Za gozdna gospodarstva je značilno, da se zelo razlikujejo v velikosti in da imajo v koncesiji različen obseg koncesijskih gozdov, v katerih izvajajo dela. To pomeni, da imajo tudi različne možnosti za pridobivanje prihodka iz tega naslova. To dejstvo pomeni tudi, da prodajna cena dnine bolj vpliva na uspešnost poslovanja v tistih gozdnih gospodarstvih, kjer je delež prihodka iz koncesijskih gozdov večji. Ker se bo nova metodologija, če bo seveda sprejeta, uporabljala v vseh gozdnih gospodarstvih, v preglednici 3 prikazujemo letni posek v koncesijskih gozdovih v letu 2009.

Kot je razvidno iz preglednic 3 in 4, so razlike v poseku med gozdnimi gospodarstvi, ki imajo koncesijo, res velike. Tako je gozdno gospodarstvo v povprečju posekalo 75.288 m³ lesa. V obravnavanem letu je največ posekalo Gozdarstvo Grča Kočevje, in sicer 181.879 m³ lesa, najmanj pa Gozdarstvo Gornja Radgona, in sicer 7.941 m³ lesa. Poleg tega je iz preglednice 3 razvidno tudi to, da ima sedem gozdnih gospodarstev, katerih podatke smo uspeli pridobiti, več kot 70 % delež v posekanih količinah v koncesijskih gozdovih, tako da je naš vzorec dovolj velik za posplošitev rezultatov. Razlike v poseku med posameznimi gozdnimi gospodarstvi pa ne

Preglednica 3: Pregled posekanih količin v koncesijskih gozdovih za leto 2009

Table 3: Overview of the felled quantities in concession forests in the year 2009

Koncesionar	Posek v koncesijskih gozdovih v letu 2009 (v m ³)
SGG Tolmin	99.966
GG Bled	39.841
Gozdarstvo Gorenjske	28.488
GOZD Ljubljana	41.446
GG Postojna	153.774
Gozdarstvo Grča Kočevje	181.879
GG Novo mesto	139.916
GG Brežice	40.481
GG Celje	49.063
GG Slovenj Gradec	61.680
GG Maribor	105.001
GLG Murska Sobota	26.839
Gozdarstvo Gornja Radgona	7.941
Snežnik Kočevska Reka	77.715
Skupaj	1.054.030

Vir: Poročilo o delu Sklada kmetijskih zemljišč in gozdov RS za leto 2009, 2010, str. 36.

Preglednica 4: Posek v koncesijskih gozdovih gozdnih gospodarstev v letu 2009 v m³

Table 4: Felling in forest services' concession forests in 2009 in m³

	2009
Št. enot	14
Povprečje	75.288
Mediana	55.372
Std. odklon	53.173
Minimum	7.941
Maksimum	181.879

pomenijo nujno tudi različnega vpliva na uspešnost poslovanja gozdnega gospodarstva, saj nanjo vplivajo tudi prihodki iz drugih dejavnosti, ki so v nekaterih gozdnih gospodarstvih večji, drugod pa manjši.

Za približno sliko o vplivu prihodka iz koncesijskih gozdov na celotni prihodek posameznega gozdnega gospodarstva v preglednici 5 prikazujemo strukturo prihodka po posameznih gozdnih gospodarstvih za leto 2005 (opomba: za leto 2009 nimamo teh podatkov, vendar menimo, da se v štirih letih delež posameznih prihodkov ni bistveno spremenil).

Preglednica 5: Struktura prihodkov po posameznih gozdnih gospodarstvih v letu 2005 v deležih
Table 5: Structure of income according to individual forest services in 2005 in shares

Koncesionar	Prihodki iz koncesijskih gozdov v celotnih prihodkih	Prihodki iz zasebnih gozdov v celotnih prihodkih	Drugi prihodki gozdarstva v celotnih prihodkih	Negozdarski prihodki v celotnih prihodkih	Prevozi v celotnih prihodkih
SGG Tolmin	,62	,25	,02	,12	,00
GG Bled	,29	,20	,11	,22	,19
Gozdarstvo Gorenjske	,13	,06	,01	,75	,04
GOZD Ljubljana	,24	,44	,01	,16	,15
GG Postojna	,16	,11	,03	,60	,10
Gozdarstvo Grča Kočevje	,55	,06	,01	,22	,16
GG Novo Mesto	,32	,19	,03	,28	,18
GG Brežice	Ni podatka	Ni podatka	Ni podatka	Ni podatka	Ni podatka
GG Celje	,36	,20	,04	,28	,11
GG Slovenj Gradec	,20	,06	,03	,69	,01
GG Maribor	,53	,10	,00	,17	,20
GLG Murska Sobota	,64	,05	,25	,04	,02
Gozdarstvo G. Radgona	,48	,00	,18	,20	,13
Snežnik Kočevska Reka	,25	,00	,00	,73	,03

Vir: prirejeno po Kavčič in Slapničar, 2007, str. 20.

Podatki iz preglednice 5 kažejo, da ima največji delež prihodkov iz koncesijskih gozdov GLG Murska sobota, ki je hkrati tudi tisto gozdno gospodarstvo, ki ima primerjalno z drugimi gozdnimi gospodarstvi v koncesijskih gozdovih najmanj poseka (razen Gozdarstva Gornja Radgona), kar je razvidno iz preglednice 3. Iz preglednice 5 je nazorno razviden vpliv prihodkov iz koncesijskih gozdov na celotne prihodke gozdnega gospodarstva in s tem na njegov dobiček.

Za gozdna gospodarstva, ki so sodelovala v raziskavi, nas je zanimalo tudi, kolikšna sta obseg realiziranih dnin in posek na realizirano dnino v koncesijskih gozdovih v letu 2009, kar prikazuje preglednica 6.

V gozdnem gospodarstvu je število realiziranih dnin v posameznem letu odvisno od količine posekanega lesa in od normativov, ki se pri tem uporabljajo. Normativov, ki jih uporabljajo posamezna gozdna gospodarstva, nimamo na voljo, predvidevamo pa, da med njimi v normativih ni bistvenih razlik, saj so bili ti vseskozi usklajeni na ravni Slovenije. Zato razlike v količini poseka na dnino med gozdnimi gospodarstvi lahko iščemo v različnih naravnih in proizvodnih razmerah. Razlika v obsegu poseka na dnino je nazorno vidna iz slike 1.

Preglednica 6: Število dnin in posek lesa/dnino v koncesijskih gozdovih v m³ v letu 2009

Table 6: Number of day wages and felling / day wage in concession forests in m³ in 2009

Koncesionar	Število dni	Posek/dnino v letu 2009 (v m ³)
SGG Tolmin	6.117	16,34
GG Bled	6.337	6,29
GG Postojna	8.602	17,88
Gozdarstvo Grča Kočevje	9.099	19,99
GG Novo mesto	9.811	14,26
GG Maribor	6.371	16,48
GLG Murska Sobota	1.575	17,04
Skupaj	47.912	15,60

3.2 Podatki o stroških, ki se uporabljajo za izračun prodajne cene dne

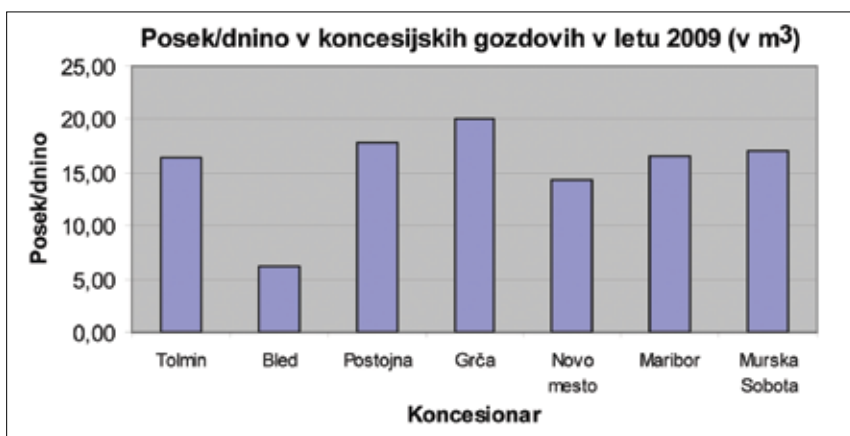
3.2 Data on costs used for a day wage's selling price costing

Kot je bilo že omenjeno, je za izračun prodajne cene dne bistvena izhodiščna plača delavca sekača. Zato smo izračun napravili v dveh različicah, in sicer smo kot izhodiščno urno postavko upoštevali:

Slika 1: Posek lesa/dnino v koncesijskih gozdovih v m³ v letu 2009

Figure 1: Hourly rate of a logger from an individual FS in 2009

1. povprečno urno postavko delavca sekača posameznega gozdnega gospodarstva za leto 2009 in
2. povprečno urno postavko delavca sekača po kolektivni pogodbi za leto 2009.

3.2.1 Postavke za izračun dne z upoštevanjem povprečne urne postavke delavca sekača posameznega gozdnega gospodarstva

3.2.1 Items for day wage costing taking into account a logger's average hourly rate in an individual forest service

Izhodišče je urna postavka delavca sekača (postavka I/1 v preglednici 1) posameznega gozdnega gospodarstva in na njegovi podlagi izračunana povprečna urna postavka delavca sekača gozdarstva Slovenije za leto 2009, kjer smo kot ponder upoštevali delež posameznega analiziranega gozdnega gospodarstva v poseku v koncesijskih

gozdovih omenjenih gozdnih gospodarstev v letu 2009. Podatki so prikazani v preglednici 7.

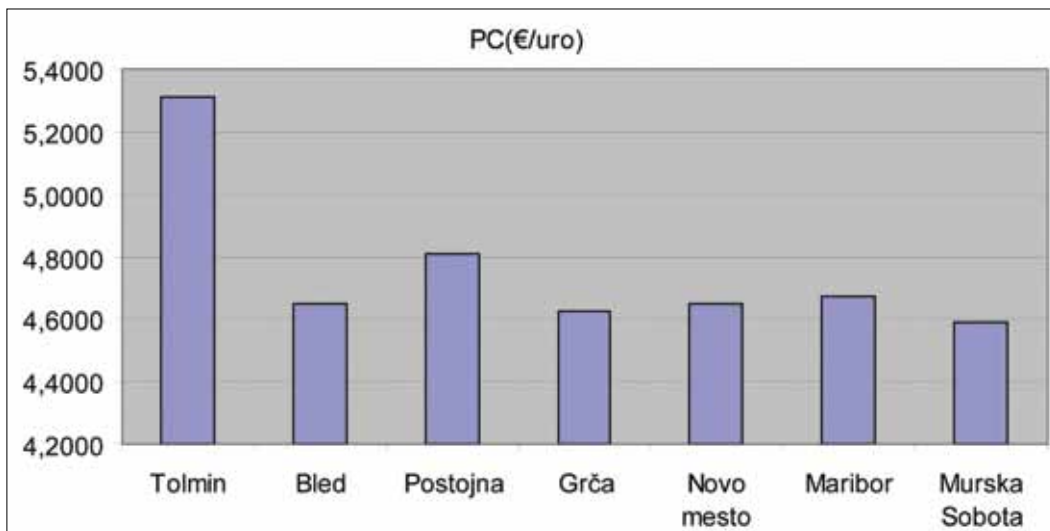
Tehtana povprečna urna postavka delavca sekača v analiziranih gozdnih gospodarstvih je leta 2009 znašala 4,746 €/uro. Od tehtanega povprečja sta najbolj odstopala SGG Tolmin, ki je imel najvišjo urno postavko delavca sekača, in sicer 5,3099 €/uro, ter GLG Murska Sobota, ki je imel najnižjo urno postavko delavca sekača in je znašala 4,5923 €/uro. Za lažjo predstavo je v sliki 2 urna postavka delavca sekača posameznega gozdnega gospodarstva v letu 2009 prikazana tudi grafično.

Nato smo na urno postavko delavca sekača postopoma dodajali stroške, ki so vezani neposredno na delavca sekača. Ker je zanje značilno, da delajo na prostem in so tako izpostavljeni posebnim vremenskim razmeram, imajo pravico do dodatka zaradi posebnih pogojev dela (postavka I/2). Vendar pa so ta dodatek pri oblikovanju plače upoštevala le štiri gozdna gospodarstva od sedmih. V povprečju

Preglednica 7: Urna postavka delavca sekača posameznega gozdnega gospodarstva v letu 2009 in njeno odstopanje od tehtanega povprečja

Table 7: Hourly rate of a logger in an individual forest service in 2009 and its deviation from the weighted mean

Koncesionar	Urna postavka delavca sekača v letu 2009 (v €/uro)	Odstopanje od tehtanega povprečja (v €)
SGG Tolmin	5,3099	0,5639
GG Bled	4,6483	-0,0977
GG Postojna	4,8100	0,0640
G Grča Kočevje	4,6248	-0,1212
GG Novo mesto	4,6508	-0,0952
GG Maribor	4,6732	-0,0728
GLG Murska Sobota	4,5923	-0,1537
Tehtano povprečje	4,7460	

Slika 2: Urna postavka delavca sekača posameznega GG-ja v letu 2009

Figure 2: Hourly rate of a logger from an individual FS in 2009

je v proučevanih gozdnih gospodarstvih ta dodatek znašal 0,41 €/uro oz. 8,63 % na izhodiščno urno postavko delavca sekača. Na povprečno velikost dodatka je zelo vplivalo Gozdarstvo Grča Kočevje, kjer je ta dodatek znašal kar 1,28 €/uro oz. so zaradi tega dodatka na izhodiščno urno postavko delavca sekača dodali kar 27,69 % dodatek.

Delavec ima pravico tudi do dodatka za leta službovanja (postavka I/3). V nasprotju z dodatkom zaradi posebnih pogojev dela so dodatek za leta službovanja pri izračunu prodajne cene dne upoštevala vsa gozdna gospodarstva, in sicer v povprečju 0,4 €/uro, kar v povprečju pomeni 8,52 % dodatek na izhodiščno urno postavko delavca sekača. Največji dodatek za leta službovanja so upoštevali v SGG Tolmin, in sicer 0,76 €/uro oz. 14,23 % na njihovo izhodiščno urno postavko delavca sekača, najnižji dodatek pa v GG Postojna, in sicer 0,23 €/uro oz. le 4,78 % na izhodiščno urno postavko delavca sekača. Razlogov za razlike nismo proučevali posebej, predvidevamo pa, da je razlog v drugačni strukturi delavcev sekačev v letih službovanja.

Posredni stroški plač, ki so sicer vezani na delavca, vendar niso odvisni od njegovega opravljenega dela (postavka I/4), se večinoma nanašajo na nadomestila plač za čas, ko delavec ne dela. Taka nadomestila so v vsakem podjetju, saj so pravila o tem določena v zakonu o delovnih razmerjih in v kolektivni pogodbi. Za gozdarstvo so pravila načelno določena v Kolektivni pogodbi za gozdarstvo (Ur. l. RS, 16/2005, 37/2006, 99/2008 in 30/2009), nadrobno pa v Tarifni

prilogi h Kolektivni pogodbi (Ur. l. RS, 37/2006, 19/2008 in 99/2008). Ker so to obveznosti, ki jih morajo gozdna gospodarstva upoštevati pri določanju pravic delavcev sekačev, jih je treba upoštevati tudi v izračunu dne. Ti stroški v povprečju povečujejo izhodiščno urno postavko delavca sekača za 2,39 €/uro, kar v povprečju pomeni kar 50,41 % pribitek na urno postavko. Največji pribitek upoštevajo pri GG Novo mesto, in sicer 56,3 %, najmanjšega pa imajo v GLG Murska Sobota, in sicer 41,48 %. Med temi stroški prevladuje nadomestilo za letni dopust, ki je v povprečju skoraj 30 % dodatka posrednih stroškov plač, sledijo pa regres za letni dopust s povprečno 23 %, bolniški dopust v breme podjetja s povprečno 14,47 %, nadomestilo za dneve, ko delavec ne more delati in je upravičen do nadomestila s povprečno 14,45 %, drugo s povprečno 8,19 % ter nadomestilo za državne praznike s povprečno 7,47 %. Druge postavke pa imajo v povprečju zelo majhne odstotke.

V povezavi s plačili imamo v Sloveniji dvojce vrst prispevkov in davkov. To so na eni strani prispevki in davki iz plač, na drugi pa prispevki in davki na plače (postavka I/5). Prvi so sestavina plač in sodijo med stroške plač, zato jih vsa podjetja tudi vkalkulirajo med stroške plač. Ti prispevki in davki so v kalkulaciji zajeti v urni postavki. Drugačen pa je značaj prispevkov in davkov na plače. Ti sicer niso sestavina plač, so pa sestavina stroškov, in sicer, ker se spreminjajo s spremembo velikosti plač, saj so predpisani kot odstotek na plače, jih upoštevamo med stroški dela. V vsakem primeru pa morajo biti prispevki in davki

na plače prikazani ločeno, saj pomenijo le povečanje stroškov za podjetje in ne vplivajo na velikost plač zaposlenih. Največji dodatek na urno postavko delavca sekača so imeli zaradi prispevkov in davkov na plače v GG Bled, in sicer 1,6 €/uro, kar je 34,42 % pribitek na urno postavko delavca sekača, v povprečju pa ta dodatek znaša le 1,34 €/uro, kar je 28,25 % pribitek. Najmanjši dodatek na urno postavko delavca sekača so imeli v SGG Tolmin, kjer je znašal le slab 1 €/uro. To je 18,75 % pribitek na urno postavko sekača v tem gozdnem gospodarstvu.

Delavci imajo zato, ker prihajajo na delo, tudi določene druge posredne stroške, ki se nanašajo na delavca sekača (postavka I/6) in ki jim jih mora povrniti podjetje, s katerim imajo sklenjeno delovno razmerje. Najmanjša višina teh stroškov je določena v kolektivni pogodbi oziroma tarifnem delu kolektivne pogodbe. V gozdarstvu, kjer proizvajalni proces poteka na različnih deloviščih, so ponavadi ti stroški večji kot v drugih podjetjih, kjer le-ta poteka vedno na istem mestu, to je v proizvajalni hali. V povprečju so gozdna gospodarstva za te stroške na izhodiščno urno postavko sekača dodala 1,89 €/uro oz. 40 %. Največji dodatek so imeli v GG Maribor, kjer je znašal 2,54 €/uro oz. 54,3 %, najmanjšega pa v SGG Tolmin, kjer je dodatek znašal le 1,47 €/uro oz. 27,72 %. Med drugimi posrednimi stroški dela, ki se nanašajo na delavca sekača, prevladujejo stroški prevoza na delo in z dela, ki v povprečju pomenijo kar 54 % dodatka drugih posrednih stroškov, sledijo pa nadomestilo za prehrano s povprečno 33,38 % ter rezervacije za pokojnine, jubilejne nagrade in odpravnine ob upokojitvi s povprečno 10,37 %.

Med značilnostmi gozdarstva je tudi dejstvo, da se delavci zaradi narave dela lahko sorazmerno hitro poškodujejo, zato morajo obvezno uporabljati zaščitna sredstva (postavka I/7). V aktih posameznih gozdnih gospodarstev so natančna določila, katera zaščitna sredstva je treba uporabljati, kolikšna je njihova doba koristnosti in tako naprej. Za našo analizo smo gozdna gospodarstva zaprosili, naj napravijo seznam zaščitnih sredstev, navedejo njihovo ceno, dobo koristnosti, tako da je bilo mogoče ugotoviti letne stroške zaščitnih sredstev. Preračun na enoto (uro) so napravila posamezna gozdna gospodarstva sama. V proučevanih gozdnih gospodarstvih so za stroške, med katerimi so navajali delovne hlače, hlače z mrežico, telovnik, čevlje, škornje, čelado, majice in rokavice, v povprečju dodali 0,39 € na urno postavko delavca sekača, kar je v povprečju 8,3 % pribitek. Ta dodatek je največji v GG Maribor, kjer znaša 0,5 €/uro oz. 10,68 %, najmanj pa v GG Postojna, kjer znaša 0,31 €/uro oz. 6,44 %.

Delavci sekači za svoje delo uporabljajo tudi posebna orodja (postavka I/8), ki lahko sodijo ali med osnovna sredstva ali pa med obratna. Taka orodja so lahko ali v lasti delavcev ali v lasti gozdnega gospodarstva. V vsakem primeru pa s temi sredstvi nastajajo stroški, ki jih je treba poravnati iz prodajne cene, kar pomeni, da morajo biti takrat, ko prodajno ceno določamo na podlagi metode stroški plus, kot v našem primeru, ti stroški vkalkulirani v ceno, sicer podjetje nima vira za njihovo pokrivanje. Med take stroške sodijo, denimo, amortizacija motornih žag, stroški vzdrževanja, stroški zamenjave, če gre za obratna sredstva, itn. Ti stroški so v proučevanih gozdnih gospodarstvih v povprečju znašali skoraj 1 € na urno postavko delavca sekača, kar je v povprečju skoraj 21 % dodatek. Največji dodatek v povezavi s temi stroški so imeli v GLG Murska Sobota, in sicer 1,55 €/uro, kar je 33,73 % dodatek na urno postavko sekača, najmanjšega pa v SGG Tolmin, kjer je znašal le 0,45 €/uro oz. 8,41 %.

Zbirne postavke od I/1 do I/8 sestavljajo torej stroški, ki se nanašajo na delavca sekača, in na eni strani vključujejo plačilo delavcu za opravljeno delo, na drugi pa plačilo tistih posrednih stroškov, za katere je značilno, da so vezani na delavca sekača in je zato logično, da mora za njihovo poplačilo »zaslužiti« on sam. Koliko znašajo ti stroški na uro sekača po posameznih gozdnih gospodarstvih in skupaj, je razvidno iz preglednice 8.

Iz preglednice 8 je razvidno, da je imel v letu 2009 največje stroške, vezane neposredno na delavca sekača, GG Maribor, kjer so znašali 13,54 €/uro, najmanjše pa GLG Murska Sobota, kjer so znašali 11,57 €/uro. Iz teh podatkov smo s pomočjo ponderja, ki je izračunan kot delež posameznega analiziranega gozdnega gospodarstva v poseku v koncesijskih gozdovih, analiziranih gozdnih gospodarstev v letu 2009, izračunali tudi tehtana povprečja za posamezno skupino stroškov in njihovo vsoto. Tako lahko ugotovimo, da so v povprečju stroški, vezani neposredno na delavca sekača v proučevanih gozdnih gospodarstvih, znašali 12,57 €/uro. Prikazano je tudi, kolikšen delež ima posamezna skupina stroškov v celotnih stroških, ki so vezani neposredno na delavca sekača. Največji delež ima urna postavka delavca sekača, ki v povprečju s 37,76 % predstavlja vseh stroškov, vezanih neposredno na delavca sekača. Sledijo posredni stroški plač, ki so sicer vezani na delavca, vendar niso odvisni od njegovega opravljenega dela s povprečno 19,03 %, drugi posredni stroški dela, ki se nanašajo na delavca sekača s povprečno 15,07 %, in prispevki ter davki na plače s povprečno 10,67 %.

Preglednica 8: Pregled stroškov, vezanih neposredno na delavca sekača v letu 2009 po gozdnih gospodarstvih in njihovo tehtano povprečje

Table 8: Overview of the costs connected directly with a logger in the year 2009 according to forest services and their weighted mean

	Postavke (v €/uro)	Koncesionar								
		SGG Tolmin	GG Bled	GG Postojna	G. Grča Kočevje	GG Novo mesto	GG Maribor	GLG Murska Sobota	Tehtano povprečje	Delež postavke
I/1	Urna postavka delavca sekača	5,3099	4,6483	4,8100	4,6248	4,6508	4,6732	4,5923	4,7460	0,3776
I/2	Dodatek zaradi posebnih pogojev dela	0,2337	0,0346	0,0400	1,2804	0,0000	0,0000	0,0000	0,4095	0,0326
I/3	Dodatek za leta službovanja	0,7558	0,3166	0,2300	0,3435	0,4188	0,5300	0,3914	0,4042	0,0322
I/4	Posredni stroški plač, ki so sicer vezani na delavca, vendar niso odvisni od njegovega opravljenega dela	2,8978	2,2723	2,2300	2,1948	2,6184	2,5814	1,9051	2,3925	0,1903
I/5	Prispevki in davki na plače	0,9958	1,5998	1,4900	1,2878	1,4993	1,2533	1,1003	1,3408	0,1067
I/6	Drugi posredni stroški dela, ki se nanašajo na delavca sekača	1,4720	2,0903	2,3600	1,6204	1,5633	2,5377	1,5256	1,8938	0,1507
I/7	Posredni stroški dela, ki nastajajo zaradi zaščite pri delu	0,4129	0,3666	0,3100	0,3842	0,3918	0,4990	0,4901	0,3928	0,0312
I/8	Stroški materiala, povezani z delom	0,4468	1,4660	1,1200	0,5892	1,1617	1,4686	1,5488	0,9903	0,0788
	Skupaj	12,5240	12,7940	12,5900	12,3250	12,3040	13,5430	11,5530	12,5690	1,0000

Treba pa se je zavedati, da delavci sekači brez »podpornih« dejavnosti ne morejo opravljati svojega dela. Prisotni sta dve vrsti podpornih dejavnosti, in sicer ena, ki delavcem pripravi razmere, da lahko opravljajo svoje delo, in druga, ki zanje opravi tako imenovane administrativne in poslovodske dejavnosti. Prvo vrsto podpornih dejavnosti opravljajo delovodje, katerih naloga je priprava in organizacija poseka, nadzor sečnje, prevzem proizvodnje in še kaj (postavka II). Med njimi prevladujejo stroški neposrednih bruto plač delovodij, ki v povprečju predstavljajo kar 45,45 % dodatka stroškov proizvodne režije, sledijo pa drugi posredni stroški dela, ki se nanašajo na delovodje s povprečno 24,76 %, posredni stroški plač, ki so sicer vezani na delo delovodje, vendar niso odvisni od njegovega opravljenega dela s povprečno 13,39 %, ter prispevki in davki na plače s povprečno 9,58 %. V proučevanih gozdnih gospodarstvih so ti stroški skupaj znašali v povprečju 1,41 €/uro, kar je v povprečju skoraj 30-% dodatek na urno postavko delavca sekača. Največji dodatek za stroške proizvodne režije imajo v GLG Murska Sobota, in sicer 1,76 €/uro, kar je 38,25-% dodatek na urno postavko sekača, najmanjšega pa v GG Postojna, kjer na urno postavko delavca sekača za te stroške dodajo 1,31 €/uro, kar je 27,23-% pri-

bitek. Čeprav ima GG Postojna najmanjši dodatek za te stroške na urno postavko delavca sekača v absolutnem znesku, pa njegov pribitek v relativnem pomenu ni najmanjši. Tega ima SGG Tolmin, kjer je pribitek le 26,45 %.

V drugo skupino podpornih dejavnosti sodita dve dejavnosti. Ene so tako imenovane skupne dejavnosti gozdarstva, za katere ni nujno, da so prisotne v vseh gozdnih gospodarstvih, in vključujejo podporne dejavnosti delavcem sekačem in delovodjem na terenu. Druge pa so skupne dejavnosti podjetja, ki so prisotne v vsakem gozdnem gospodarstvu in se nanašajo na skupne službe na ravni podjetja kot celote. Stroški, ki se nanašajo na skupne dejavnosti gozdarstva (postavka III), in vključujejo stroške plač in druge stroške administrativnih delavk na terenu, v proučevanih gozdnih gospodarstvih v povprečju znašajo skoraj 1 € na urno postavko delavca sekača, kar je v povprečju 19,71 % dodatek. Največji dodatek v povezavi s temi stroški so imeli v GG Novo mesto, in sicer 1,82 €/uro, kar je dobrih 39 % dodatka. Po drugi strani pa GG Bled za te stroške sploh ne povečuje izhodiščne urne postavke delavca sekača. Pri stroških, ki jih povzročajo skupne dejavnosti podjetja (postavka IV), ki so organizirane skupaj za gozdarske in »negozdarske« dejavnosti, pa je

treba s pomočjo kalkulacije ugotoviti, koliko teh stroškov odpade na dejavnost gozdarstva. Ti stroški, ki vključujejo stroške skupnih služb, stroške raziskovalne dejavnosti in druge stroške v proučevanih gozdnih gospodarstvih v povprečju znašajo 2,63 €/uro, kar je v povprečju 55,46 % dodatek na urno postavko delavca sekača. Največji absolutni dodatek v povezavi s temi stroški imajo v SGG Tolmin, kjer ta dodatek znaša več kot 4 €/uro. Ni pa to tudi največji relativni pribitek na urno postavko delavca sekača. Tega ima GLG Murska Sobota, in sicer 89,42 %. Najmanjši dodatek za stroške skupnih dejavnosti podjetja ima GG Novo mesto, in sicer dobra 2 €/uro, kar je 45,23 % dodatka na urno postavko delavca sekača.

Za delovanje podjetja pa je potrebna tudi finančna funkcija, ki sodi med temeljne izvajalne funkcije. Njena naloga je zagotoviti, da bo na voljo dovolj denarja za plačilo zapadlih obveznosti s čim manjšimi stroški. V bistvu gre pri finančni funkciji za pridobivanje, razporejanje in vračanje denarja. V podjetju se pojavljajo številni dogodki, ki povzročajo stroške financiranja (postavka V). Ti stroški so lahko na eni strani posledica potreb po novem viru denarja, po drugi pa dejstva, da podjetje ne more pravočasno poravnati svojih obveznosti. V prvem primeru imamo stroške obresti, v drugem pa zamudne obresti. Čeprav je gozdarstvo tradicionalno znano kot plačilno sposobna dejavnost, v zaostrenih razmerah, kot so trenutno, tudi gozdna gospodarstva niso imuna pred tovrstnimi stroški. Stroški financiranja, ki torej vključujejo stroške obresti za posojila, zamudne obresti dobaviteljem ter druge finančne stroške, v proučevanih gozdnih

gospodarstvih v povprečju znašajo 0,29 €/uro, kar je v povprečju slabih 6 % dodatka na urno postavko delavca sekača. Največji dodatek v povezavi s temi stroški imajo v GG Postojna, kjer znaša 0,66 €/uro, kar je 13,72 % pribitek, najmanjšega pa v GG Bled, kjer je znesek resnično majhen, saj znaša le 0,0056 €/uro, kar je 0,12 % dodatek.

Če vse predstavljene postavke stroškovne cene (od I do V) seštejemo, izračunamo polno lastno ceno urne postavke delavca sekača v letu 2009, kar je predstavljeno v preglednici 9.

Iz preglednice 9 je razvidno, da ima najnižjo polno lastno ceno GG Bled, kjer znaša 16,81 €/uro, najvišjo pa SGG Tolmin, kjer znaša 19,63 €/uro, kar je za 16,82 % več kot v GG Bled. Iz podatkov so s pomočjo ponderja, ki je izračunan kot delež posameznega analiziranega gozdnega gospodarstva v poseku v koncesijskih gozdovih teh gozdnih gospodarstev v letu 2009, izračunana tudi tehtana povprečja za posamezno postavko in njihova vsota. Tako lahko ugotovimo, da je v povprečju polna lastna cena urne postavke delavca sekača v letu 2009 v proučevanih gozdnih gospodarstvih znašala 17,84 €/uro.

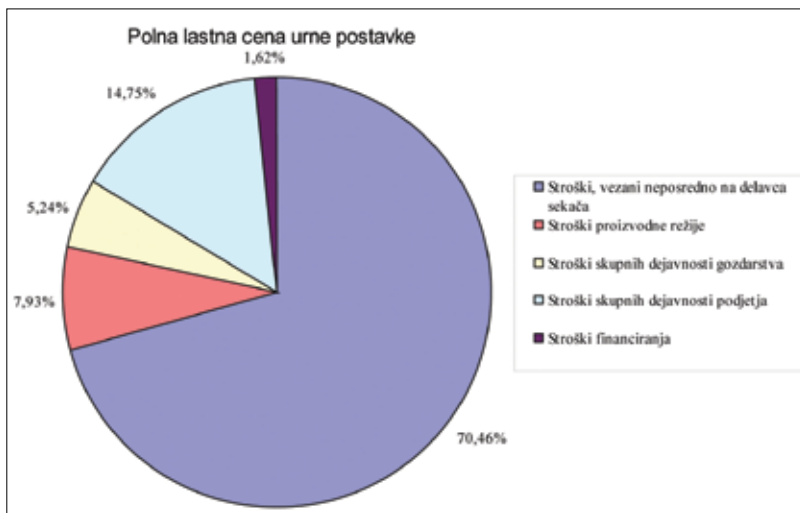
Izračunali smo tudi, kolikšen delež ima v povprečju posamezna postavka stroškov v polni lastni ceni urne postavke delavca sekača v proučevanih gozdnih gospodarstvih, kar prikazuje slika 3. Največji delež se nanaša na stroške, vezane neposredno na delavca sekača, ki v povprečju predstavljajo kar 70,46 % polne lastne cene urne postavke. Sledijo stroški skupnih dejavnosti podjetja s povprečno 14,75 %.

Ker smo mi želeli ugotoviti, koliko je stroškovna cena dneine, ki znaša 8 ur, smo polno lastno ceno urne

Preglednica 9: Polna lastna cena urne postavke delavca sekača v letu 2009 po gozdnih gospodarstvih in kot tehtano povprečje

Table 9: Full own price of a logger's hourly rate in the year 2009 according to forest services and as weighted mean

	Postavke (v €/uro)/	Koncesionar								
		SGG Tolmin	GG Bled	GG Postojna	G. Grča Kočevje	GG Novo mesto	GG Maribor	GLG Murska Sobota	Tehtano povprečje	Delež postavke
I	Stroški, vezani neposredno na delavca sekača	12,5247	12,7945	12,5900	12,3251	12,3041	13,5432	11,5536	12,5698	0,7046
II	Stroški proizvodne režije	1,4043	1,5329	1,3100	1,4145	1,3662	1,4552	1,7565	1,4148	0,0793
III	Stroški skupnih dejavnosti gozdarstva	1,0120	0,0000	0,5300	1,2171	1,8168	0,4181	0,8931	0,9354	0,0524
IV	Stroški skupnih dejavnosti podjetja	4,1685	2,4745	2,5000	2,4547	2,1034	2,2461	4,1066	2,6321	0,1475
V	Stroški financiranja	0,5250	0,0058	0,6600	0,0563	0,4870	0,0759	0,1420	0,2882	0,0162
	Polna lastna cena urne postavke	19,6345	16,8077	17,5900	17,4677	18,0775	17,7385	18,4518	17,8402	1,0000

Slika 3: Struktura polne lastne cene urne postavke delavca sekača proučevanih gozdnih gospodarstev

Figure 3: Structure of full own price of a logger's hourly rate in the studied forest services

postavke delavca sekača pomnožili z 8, kar prikazuje preglednica 10, za lažjo predstavo pa še slika 4.

Nas ni zanimala le absolutna cena dneine, temveč smo želeli ugotoviti tudi, kolikšen koeficient pribitka na urno postavko delavca sekača moramo uporabiti za njen izračun. Pri tem smo morali upoštevati dva dejavnika. Prvič, da so urne postavke za posamezna nadomestila, do katerih je delavec opravičen, ko ne dela, lahko enaka ali pa različna plači za opravljeno delo pri normalni kakovosti dela in normalnem doseganju učinkov. Drugič pa, da je delež časa, ko ima delavec pravico do nadomestila, sorazmerno skromen. Zato smo kot ponder upoštevali delež ur posamezne vrste nadomestila v celotnem razpoložljivem času (174 ur). Na teh podlagah smo ugotovili posamezne koeficiente kot dodatke k osnovni plači, do katere bi bil delavec sekač upravičen, če bi delal. Koliko so koeficienti po posameznih gozdnih gospodarstvih in zbirno za republiško raven, je razvidno iz

preglednice 11. Najmanjši pribitek na urno postavko delavca sekača ima GG Bled, kjer znaša 3,6159, največjega pa GLG Murska Sobota, kjer pribitek znaša 4,0180, kar je za 11,12 % več kot v GG Bled. Izračunana so tudi tehtana povprečja za posamezen pribitek in njihova vsota. Tako lahko ugotovimo, da je v povprečju celoten pribitek na urno postavko delavca sekača v letu 2009 v proučevanih gozdnih gospodarstvih 3,7590.

3.2.2 Postavke za izračun dneine z upoštevanjem izhodiščne plače delavca sekača po kolektivni pogodbi

3.2.2 Items for day wage costing taking into account initial logger's salary in accordance with collective contract

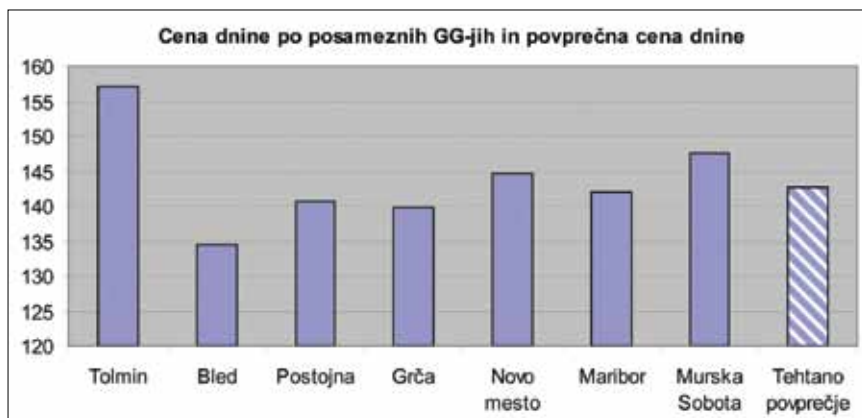
Na enak način smo izračunali dnino tudi v drugem primeru, le da smo kot izhodišče upoštevali izho-

Preglednica 10: Stroškovna cena dneine v letu 2009 po gozdnih gospodarstvih in kot tehtano povprečje
Table 10: A day's full cost in the year 2009 according to forest services and as weighted mean

Koncesionar	Polna lastna cena urne postavke (v €/uro)	Dnina (v €)
SGG Tolmin	19,6345	157,0760
GG Bled	16,8077	134,4616
GG Postojna	17,5900	140,7200
G Grča Kočevje	17,4677	139,7416
GG Novo mesto	18,0775	144,6200
GG Maribor	17,7385	141,9080
GLG Murska Sobota	18,4518	147,6144
Tehtano povprečje	17,8402	142,7219

Slika 4: Cena dneine po posameznih gozdnih gospodarstvih in povprečna cena dneine za leto 2009

Figure 4: A day wage price in individual forest services and average day wage price for the year 2009

Preglednica 11: Koeficienti pribitka na urno postavko sekača v letu 2009 po gozdnih gospodarstvih in kot tehtano povprečje
Table 11: Overhead rate to hourly rate of a logger according to forest services and as weighted mean

	Postavka	Koncesionar								
		SGG Tolmin	GG Bled	GG Postojna	G. Grča Kočevje	GG Novo mesto	GG Maribor	GLG Murska Sobota	Tehtano povprečje	Delež pribitka
I	Stroški, vezani neposredno na delavca sekača	2,3587	2,7525	2,6175	2,6650	2,6456	2,8981	2,5159	2,6485	0,7046
II	Stroški proizvodne režije	0,2645	0,3298	0,2723	0,3059	0,2938	0,3114	0,3825	0,2981	0,0793
III	Stroški skupnih dejavnosti gozdarstva	0,1906	0,0000	0,1102	0,2632	0,3906	0,0895	0,1945	0,1971	0,0524
IV	Stroški skupnih dejavnosti podjetja	0,7850	0,5323	0,5198	0,5308	0,4523	0,4806	0,8942	0,5546	0,1475
V	Stroški financiranja	0,0989	0,0012	0,1372	0,0122	0,1047	0,0162	0,0309	0,0607	0,0162
	Polna lastna cena urne postavke	3,6977	3,6159	3,6570	3,7770	3,8870	3,7958	4,0180	3,7590	1,0000

diščno plačo za delavca sekača, ki po tarifnem delu kolektivne pogodbe sodi v IV. tarifni razred z zneskom mesečne bruto plače 804,72 € (Obvestilo Sindikata gozdarstva Slovenije, 2010). Ta odločitev ne vpliva le na izhodiščno urno postavko, ampak na vsa nadomestila, katerih velikost je odvisna od velikosti izhodiščne plače. Zato smo pred samim izračunom natančno analizirali posamezne postavke in presodili, ali so stalne ali spremenljive narave. Kot stalne smo ocenili tiste, ki so neodvisne od plače in so ali odvisne od dejanskih razmer ali pa od zakonodaje, ki predpisuje minimalne zneske. Tako smo kot fiksne stroške označili naslednje postavke: regres za letni dopust, druge stroške zaradi izostankov delavcev z dela, stroške zaščitnih sredstev, stroške motornih žag in druge opreme v gozdu, stroške skupnih dejavnosti podjetja in stroške financiranja, nadomestilo za prehrano, prevoz na delo in z dela ter še nekatere druge. Vsi drugi stroški pa so spremenljivi, saj je njihova velikost odvisna od velikosti izhodiščne

plače. Ker so ti stroški v stalnem razmerju z izhodiščno plačo, smo napravili računalniški program, v katerega smo vgradili dosedanja razmerja po posameznih gozdnih gospodarstvih. S programom smo napravili preračune na novo izhodiščno plačo in na tak način ugotovili nove vrednosti posameznih dodatkov pa tudi stroškovno ceno dneine. Menimo, da je program zelo koristen, saj ga je za preračun mogoče uporabiti vedno, kadar se spremeni izhodiščna plača, saj upošteva dejstvo, da se razmerja med posameznimi postavkami spremenijo zaradi stalnih stroškov. Polna lastna cena urne postavke delavca sekača po novem izračunu za posamezno gozdno gospodarstvo in za povprečno slovensko gozdno gospodarstvo po posameznih postavkah je razvidna iz preglednice 12.

Tudi po tem izračunu bi imel GG Bled najnižjo polno lastno ceno urne postavke, ki znaša 16,12 €/uro, najvišjo pa GLG Murska Sobota, kjer bi znašala 18,51 €/uro, kar je za 14,84 % več kot v GG Bled. Iz

podatkov smo s pomočjo ponderja, ki je izračunan kot delež posameznega analiziranega gozdnega gospodarstva v poseku v koncesijskih gozdovih analiziranih gozdnih gospodarstev v letu 2009, izračunali tudi tehtana povprečja za posamezno postavko in njihovo vsoto. Tako lahko ugotovimo, da bi bila v proučevanih gozdnih gospodarstvih v letu 2009 v povprečju polna lastna cena urne postavke po novem izračunu 17,37 €/uro, kar je za 2,6 % manj kot pri prvotnem izračunu. Prikazano je tudi, kolikšen delež bi imela v primeru novega izračuna v povprečju posamezna postavka stroškov v polni lastni ceni. Deleži se bistveno ne razlikujejo od prvotnega izračuna. Največji delež bi se še vedno nanašal na stroške, vezane neposredno na delavca sekača, ki v povprečju pomenijo 70 % polne lastne cene urne postavke. Sledijo stroški skupnih dejavnosti podjetja s 15,15 % in stroški proizvodne režije s skoraj 8 %.

Tudi za to različico izračuna, kjer kot izhodišče upoštevamo izhodiščno plačo delavca sekača po tarifnem delu kolektivne pogodbe, smo na podlagi podatkov izračunali koeficiente dodatka na urno postavko delavca sekača za posamezna gozdna gospodarstva in za slovensko povprečno gozdno gospodarstvo, ki jih prikazuje preglednica 13.

Najmanjši pribitek na urno postavko sekača ima GG Bled, kjer znaša 3,4852, največjega pa v GLG Murska Sobota, kjer znaša 4,0026, kar je za 14,85 % več kot v GG Bled. Izračunana so tudi tehtana

povprečja za posamezni pribitek in njihova vsota. Tako lahko ugotovimo, da je v proučevanih gozdnih gospodarstvih v letu 2009 v povprečju celotni pribitek na urno postavko delavca sekača 3,7566.

Kot je bilo že omenjeno: če polno lastno ceno urne postavke pomnožimo z 8, izračunamo stroškovno ceno dneine v letu 2009 po novem izračunu za posamezna gozdna gospodarstva in za povprečno slovensko gozdno gospodarstvo, kar prikazuje preglednica 14.

3.3 Izračun dobička v prodajni cene dneine

3.3 Costing of the profit within the day wage's selling price

Kot je bilo že omenjeno, je bil glavni namen naše raziskave izračunati prodajno ceno dneine, ki mora, tako kot prodajna cena drugih podjetij, prispevati k dobičku gozdnega gospodarstva. Znesek dobička smo izračunali tako, da smo najprej dobičkonosnost sredstev, ki je izračunana kot petletno povprečje dobičkonosnosti gospodarstva Slovenije in petletno povprečje dobičkonosnosti gozdarstva Slovenije (podatke o dobičkonosnosti je gozdnim gospodarstvom posredovala GZS), pomnožili s sredstvi, ki se uporabljajo pri gozdarski dejavnosti. Nato smo tako dobljeni znesek dobička preračunali kot delež dobička najprej v prihodkih in nato še na stroškovno

Preglednica 12: Polna lastna cena urne postavke po novem izračunu v letu 2009 po gozdnih gospodarstvih in kot tehtano povprečje

Table 12: Full own price of hourly rate in accordance with the new costing in the year 2009 according to forest services and as weighted mean

	Postavke (v €/uro)	Koncesionar								
		SGG Tolmin	GG Bled	GG Postojna	G. Grča Kočevje	GG Novo mesto	GG Maribor	GLG Murska Sobota	Tehtano povprečje	Delež postavke
I	Stroški, vezani neposredno na delavca sekača	10,5555	12,2245	12,2720	12,1974	12,0872	13,4386	11,6059	12,1625	0,7001
II	Stroški proizvodne režije	1,2188	1,4139	1,2780	1,4145	1,3609	1,4411	1,7573	1,3756	0,0792
III	Stroški skupnih dejavnosti gozdarstva	0,8814	0,0000	0,5096	1,2171	1,8067	0,4138	0,8994	0,9154	0,0527
IV	Stroški skupnih dejavnosti podjetja	4,1685	2,4745	2,5000	2,4547	2,1034	2,2461	4,1066	2,6321	0,1515
V	Stroški financiranja	0,5250	0,0058	0,6600	0,0563	0,4870	0,0759	0,1420	0,2882	0,0166
	Polna lastna cena urne postavke	17,3492	16,1187	17,2197	17,3400	17,8451	17,6155	18,5112	17,3738	1,0000

Preglednica 13: Koeficienti pribitka na urno postavko sekača po novem izračunu v letu 2009 po gozdnih gospodarstvih in kot tehtano povprečje

Table 13: Overhead rate to hourly rate of a logger according to the new costing in the year 2009 according to forest services and as weighted mean

	Postavke	Koncesionar							
		SGG Tolmin	GG Bled	GG Postojna	G. Grča Kočevje	GG Novo mesto	GG Maribor	GLG Murska Sobota	Tehtano povprečje
I	Stroški, vezani neposredno na delavca sekača	2,2824	2,6432	2,6535	2,6374	2,6135	2,9058	2,5095	2,6298
II	Stroški proizvodne režije	0,2635	0,3057	0,2763	0,3059	0,2943	0,3116	0,3800	0,2974
III	Stroški skupnih dejavnosti gozdarstva	0,1906	0,0000	0,1102	0,2632	0,3906	0,0895	0,1945	0,1979
IV	Stroški skupnih dejavnosti podjetja	0,9013	0,5350	0,5406	0,5308	0,4548	0,4857	0,8879	0,5691
V	Stroški financiranja	0,1135	0,0013	0,1427	0,0122	0,1053	0,0164	0,0307	0,0623
=	Polna lastna cena urne postavke	3,7513	3,4852	3,7233	3,7493	3,8585	3,8089	4,0026	3,7566

Preglednica 14: Stroškovna cena dneine po novem izračunu v letu 2009 po gozdnih gospodarstvih in kot tehtano povprečje

Table 14: Full cost according to the new costing in the year 2009 according to forest services and as weighted mean

Koncesionar	Polna lastna cena urne postavke (v €/uro)	Dnina (v €)
SGG Tolmin	17,3492	138,7936
GG Bled	16,1187	128,9494
GG Postojna	17,2197	137,7572
G Grča Kočevje	17,3400	138,7197
GG Novo mesto	17,8451	142,7608
GG Maribor	17,6155	140,9241
GLG Murska Sobota	18,5112	148,0896
Tehtano povprečje	17,3738	138,9902

ceno. Absolutna velikost dobička v prodajni ceni se pri enem ali drugem izračunu ne spremeni, saj izhodiščna plača ne vpliva na njegovo velikost; vpliva pa na koeficient dodatka na stroške, saj se isti znesek preračuna na različne podlage. Razlike, ki se pojavljajo med gozdnimi gospodarstvi, so torej le posledica različnega obsega sredstev, saj so bila izhodišča za izračun koeficienta, ki se uporabi na sredstva pri vseh gozdnih gospodarstvih, enaka. Kolikšen je torej dobiček v absolutnem znesku v ceni dneine in kolikšen je njegov pribitek na stroške po enem in drugem načinu izračuna za posamezno gozdno gospodarstvo ter za povprečno slovensko gozdno gospodarstvo, je razvidno iz preglednice 15.

Iz preglednice 15 je razvidno, da niso velike razlike v pribitku za dobiček na urno postavko delavca sekača med prvim in drugim načinom izračuna. Samo pri SGG Tolmin je razlika nekoliko večja, in sicer 3 odstotne točke. V obeh primerih ima največji pribitek na urno postavko delavca sekača GG Maribor, in sicer pri prvem načinu izračuna 27,29 %, pri drugem 27,57 %, najmanjšega pa Gozdarstvo Grča iz Kočevja, in sicer pri obeh načinih izračuna 18,89 %. Pri obeh načinih izračuna smo izračunali tudi tehtano povprečje, zato lahko rečemo, da v Sloveniji gozdna gospodarstva na stroškovno ceno dneine v povprečju dodajo skoraj 8 € za dobiček, kar je v povprečju 20,61 % oz. 21,15 % pribitek na izhodiščno urno postavko delavca sekača.

Preglednica 15: Dobiček v absolutnem znesku in njegov koeficient pribitka na stroške po prvem in drugem načinu izračuna za posamezno gozdno gospodarstvo in kot tehtano povprečje

Table 15: Profit in absolute value and its overhead rate to costs in accordance with the first and the second costing method for an individual forest service and as weighted mean

Koncesionar	Dobiček (v €)	Stroškovna cena dneine 1 (v €)	Koeficient pribitka na UP sekača 1	Stroškovna cena dneine 2 (v €)	Koeficient pribitka na UP sekača 2
SGG Tolmin	8,6024	157,0760	0,2025	138,7936	0,2325
GG Bled	7,6328	134,4616	0,2053	128,9494	0,2063
GG Postojna	7,3600	140,7200	0,1913	137,7572	0,1989
G Grča Kočevje	6,9872	139,7416	0,1889	138,7197	0,1889
GG Novo mesto	7,2312	144,6200	0,1944	142,7608	0,1954
GG Maribor	10,2008	141,9080	0,2729	140,9241	0,2757
GLG Murska Sobota	8,6784	147,6144	0,2362	148,0896	0,2346
Tehtano povprečje	7,8261	142,7219	0,2061	138,9902	0,2115

Ko smo na podlagi dobljenih rezultatov izračunali strukturo prodajne cene po prvem in drugem načinu izračuna, smo ugotovili, da imajo v strukturi prodajne cene daleč največji delež stroški, ki so vezani neposredno na delavca sekača, in sicer znaša ta delež pri prvem načinu izračuna v povprečju kar 66,79 %, pri drugem načinu pa 66,27 %. Sledijo stroški skupnih dejavnosti podjetja s povprečno 13,99 % oz. 14,34 % ter stroški proizvodne režije s povprečno 7,52 % oz. 7,5 %. Dobiček ima pri prvem načinu izračuna v povprečju 5,20-% delež, pri drugem pa 5,33-% v prodajni ceni dneine.

Na tak način smo pridobili vse podatke, potrebne za izračun koeficienta dodatka na urno postavko delavca sekača v letu 2009 po posameznih gozdnih gospodarstvih po obeh načinih izračuna ter kot tehtano povprečje, kar v zbirni obliki prikazuje preglednica 16.

Iz preglednice 16 je razvidno, da ima najmanjši pribitek na urno postavko delavca sekača pri obeh načinih izračuna GG Bled, kjer znaša 3,8211 oz. 3,6915, največjega pa GLG Murska Sobota, kjer znaša 4,2542 oz. 4,2371. Izračunana so tudi tehtana povprečja. Tako lahko ugotovimo, da je v povprečju celotni pribitek na urno postavko delavca sekača v letu 2009 v proučevanih gozdnih gospodarstvih po prvem načinu izračuna znašal 3,9651, po drugem pa 3,9682. To pomeni, če tehtano povprečno urno postavko delavca sekača, ki je pri prvem načinu izračuna znašala 4,7460 €/uro, pri drugem pa 4,6248 €/uro, pomnožimo s celotnim tehtanim povprečnim koeficientom dodatka in pomnožimo še z 8 urami za dnino, izračunamo prodajno ceno dneine, ki znaša 150,55 € oz. 146,82 €. Lahko opazimo, da razlike med

prvim in drugim načinom izračuna niso velike. Če bi se država odločila za drugi način izračunavanja cene dneine, bi vsa gozdna gospodarstva, razen GLG Murska Sobota, pri katerem praktično ne nastaja razlika, saj se prodajna cena dneine poveča le za 0,48 €, kar je 0,3-% povečanje, nekoliko izgubila. Največ bi izgubilo SGG Tolmin, katerega prodajna cena dneine bi se zmanjšala za dobrih 18 €, kar je približno 11-% zmanjšanje. Pri preostalih gozdnih gospodarstvih pa razlike ne bi bile velike, saj bi na primer GG Bled izgubilo dobrih 5 € na dnino, kar je 3,88 %, GG Postojna pa slabih 3 € oz. 2 %.

4 DISKUSIJA

4 DISCUSSION

Ko smo ugotavljali stroškovno ceno dneine, smo upoštevali dva načina izračuna, in sicer z namenom, da bi lahko ugotovili, koliko bi država prihranila ali pridobila, če bi pri izračunu stroškovne cene dneine upoštevala eno ali drugo različico ter koliko se zmanjša ali poveča dobiček v posameznem gozdnem gospodarstvu, če bi država pri izračunu stroškovnega dela dneine priznala povprečno plačo delavca sekača ali pa izhodiščno plačo po kolektivni pogodbi. Koliko pridobi ali izgubi eden ali drugi, je razvidno iz preglednice 17, kjer so prikazani stroški dneine, izračunani na oba načina za posamezno gozdno gospodarstvo in za povprečno slovensko gozdno gospodarstvo ter kolikšno je odstopanje v odstotku.

Če pri izračunu stroškovne cene dneine v letu 2009 po posameznih proučevanih gozdnih gospodarstvih

Preglednica 16: Urna postavka delavca sekača, pribitek na urno postavko delavca sekača ter prodajna cena dneine pri obeh načinih izračuna po posameznih gozdnih gospodarstvih

Table 16: Logger's hourly rate, overhead to the logger's hourly rate and day wage's selling price in both costing methods by individual forest services

Koncesionar	UP 1 (v €/uro)	UP 2 (v €/uro)	PC dneine 1 (v €)	PC dneine 2 (v €)	Koeficient pribitka na UP sekača 1	Koeficient pribitka na UP sekača 2
SGG Tolmin	5,3099	4,6248	165,6784	147,3960	3,9002	3,9838
GG Bled	4,6483	4,6248	142,0944	136,5822	3,8211	3,6915
GG Postojna	4,8100	4,6248	148,0800	145,1172	3,8482	3,9222
G Grča Kočevje	4,6248	4,6248	146,7288	145,7069	3,9658	3,9382
GG Novo mesto	4,6508	4,6248	151,8512	149,9920	4,0813	4,0540
GG Maribor	4,6732	4,6248	152,1088	151,1249	4,0686	4,0846
GLG Murska Sobota	4,5923	4,6248	156,2928	156,7680	4,2542	4,2371
Tehtano povprečje	4,7460	4,6248	150,5480	146,8163	3,9651	3,9682

kot izhodišče upoštevamo doseženo plačo delavca sekača v gozdnih gospodarstvih, je razvidno, da imajo v SGG Tolmin stroškovno ceno dneine višjo od slovenskega povprečja za 14,35 € oz. za 10 %, v GG Bled pa nižjo za 8,26 € oz. za slabih 6 %. Razlika med najvišjo in najnižjo stroškovno ceno dneine je v tem primeru 22,6 € oz. 16,8 %. Če pa pri izračunu stroškovne cene dneine v letu 2009 po posameznih proučevanih gozdnih gospodarstvih kot izhodišče upoštevamo izhodiščno plačo za delavca sekača po tarifnem delu kolektivne pogodbe, je razvidno, da imajo v tem primeru najvišjo stroškovno ceno dneine v GLG Murska Sobota, in sicer 148,1 €, ki je od slovenskega povprečja višja za 9,1 € oz. za 6,38 %, najnižjo pa tudi pri tem izračunu v GG Bled, kjer znaša 128,95 € in je od slovenskega povprečja nižja

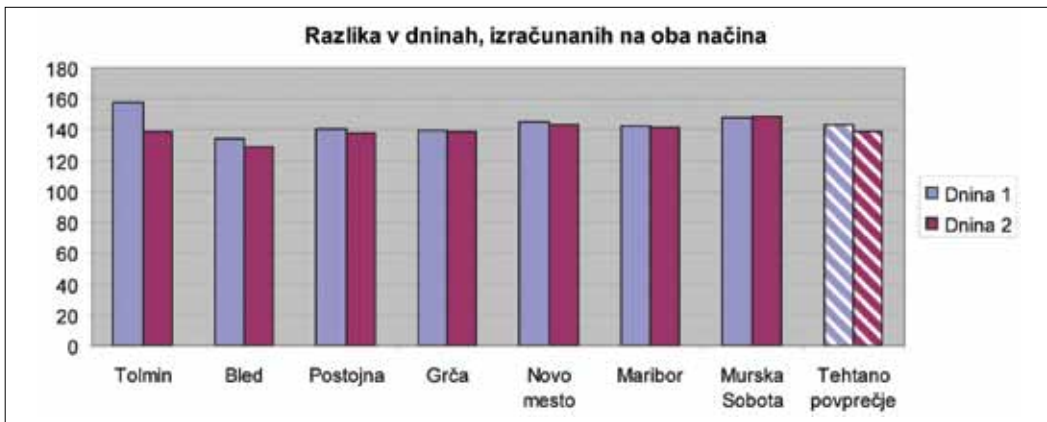
za 10,05 € oz. za dobrih 7 %. Razlika med najvišjo in najnižjo stroškovno ceno dneine je pri tem načinu izračuna 19,14 € oz. 14,8 %, kar je za 2 odstotni točki manj kot pri prvem načinu izračuna.

Lahko ugotovimo, da v velikosti stroškovne cene dneine, izračunane na oba načina, ni velikih razlik. Iz tega izhaja, da so v slovenskem gozdarstvu plače precej usklajene z izhodiščnimi plačami po kolektivni pogodbi. Analizo smo sicer napravili le za delavca sekača, vendar si upamo trditi, da je tako tudi pri drugih delovnih mestih. Težko je namreč verjeti, da delavci sekači ne bi protestirali, če bi bilo njihovo delo manj vrednoteno od drugih del in obratno. Težko je tudi verjeti, da bi bili vsi drugi delavci zadovoljni, če bi se pri plačah dajalo prednost sekačem. Še nazornejšo so razlike v stroškovnih cenah dnin, izračunanih

Preglednica 17: Stroškovna cena dneine po obeh načinih izračuna v letu 2009 po gozdnih gospodarstvih in kot tehtano povprečje ter odstopanje od tehtanega povprečja v odstotku

Table 17: Full cost in accordance with both costing methods in 2009 according to forest services and as weighted mean and deviation from the weighted mean in percent

Koncesionar	Dnina 1 (v €)	Odstopanje od tehtanega povprečja 1 (v %)	Dnina 2 (v €)	Odstopanje od tehtanega povprečja 2 (v %)
SGG Tolmin	157,0760	10,06 %	138,7936	-0,14 %
GG Bled	134,4616	-5,79 %	128,9494	-7,04 %
GG Postojna	140,7200	-1,40 %	137,7572	-0,86 %
G Grča Kočevje	139,7416	-2,09 %	138,7197	-0,19 %
GG Novo mesto	144,6200	1,33 %	142,7608	2,64 %
GG Maribor	141,9080	-0,57 %	140,9241	1,36 %
GLG Murska Sobota	147,6144	3,43 %	148,0896	6,38 %
Tehtano povprečje	142,7219		138,9902	

Slika 5: Razlike v stroškovnih cenah dнин, izračunanih na oba načina po posameznih gozdnih gospodarstvih in kot tehtano povprečje

Figure 5: Differences in full cost calculated in accordance with both methods according to individual forest services and as weighted mean

na oba načina, vidne s slike 5, iz katere je razvidno, da odstopanja med dninami, izračunanimi na oba načina, resnično niso velika. Gozdno gospodarstvo, pri katerem nastajajo večje razlike, je le GG Tolmin, kjer je razlika med dnino 1 in dnino 2 13,17-%.

Glavni namen raziskave je bilo ugotoviti, ali je koeficient dodatka na urno postavko delavca sekača za izračun cene dnine, ki je bi sprejet leta 1999 in v drugačnih razmerah, še ustrezen ali ne. Torej, želeli smo ugotoviti ali obstoječa cena dnine delavca sekača zagotavlja poplačilo vseh neposrednih in posrednih proizvodjalnih stroškov ter prispeva k poplačilu skupnih stroškov podjetja in za dobiček. Iz analize, ki jo je napravil Oddelek za gozdarstvo v letu 1999, je razvidno, da je bil takrat izračunani koeficient dodatka na neposredno plačo delavca sekača 3,59 pri nebeneficirani delovni dobi in 3,68 pri beneficirani. Ker v našem izračunu nismo upoštevali beneficirane delovne dobe, smo dobljene koeficiente primerjali le s koeficientom za nebeneficirano delovno dobo. Po prvem načinu izračuna, pri katerem smo upoštevali doseženo plačo delavca sekača za opravljeno delo v gozdnih gospodarstvih, smo izračunali ta koeficient 3,9651, pri izračunu na drugi način, pri katerem smo kot izhodišče upoštevali izhodiščno plačo delavca sekača po tarifnem delu kolektivne pogodbe, pa 3,9682. V obeh primerih je za dobrih 10 % več, kot je koeficient pribitka iz leta 1999 pri nebeneficirani delovni dobi. Izračun vseh treh koeficientov je prikazan v preglednici 18.

Menimo, da izračun iz leta 1999 ni več ustrezen, saj so se od takrat zelo spremenile razmere poslo-

vanja, in da je izračun iz naše raziskave bolj realen in primernejši za odločanje v prihodnje. V našem izračunu smo natančno zajeli vse postavke, ki jih mora gozdno gospodarstvo pokriti iz prodajne cene in utemeljili njihovo velikost. Izračun smo prikazali stopenjsko, po posameznih postavkah, zato menimo, da smo gozdnim gospodarstvom in različnim organom na ravni države, ki odločajo o politiki gospodarjenja z gozdovi ter o višini dnine, dali tudi ustrezne smernice za poslovne odločitve, saj določene postavke lahko tudi izločijo oz. jih spremenijo, če bodo menili, da je to smiselno.

5 POVZETEK

Gozdarstvo sodi med panoge dejavnosti, znotraj katere je tudi taka, pri kateri se prodajne cene ne oblikujejo na podlagi ponudbe in povpraševanja, temveč na podlagi stroškov. Med take dejavnosti sodi posek lesa v koncesijskih gozdovih, ki jih je država dala v gospodarjenje gozdnim gospodarstvom na podlagi koncesijske pogodbe. Pri teh dejavnostih je bistveno, da mora biti prodajna cena določena tako, da omogoča pokrivanje vseh potrebnih stroškov in prispeva k dobičku podjetja, pri opravljanju dejavnosti pa ne omogoča neracionalnosti. Zato mora biti metodologija za določanje najprej stroškovne cene, nato pa prodajne skrbno izbrana in teoretično korektna. V prispevku je podan predlog metodologije oblikovanja stroškovne in prodajne cene dnine za posek lesa v koncesijskih gozdovih Slovenije. Po predlagani metodologiji je po podatkih gozdnih gospodarstev za leto 2009 napravljen tudi

Preglednica 18: Povprečni količniki dodatka na urno postavko delavca sekača za leti 1999 in 2009
Table 18: Average overhead rate to the logger's hourly rate for the years 1999 and 2009

	Postavke	Leto 1999 Koefficient pribitka	Leto 2009 Koeff. pribitka – 1. način	Leto 2009 Koeff. pribitka – 2. način
	Stroški, ki se nanašajo na delavca sekača	2,22	2,6485	2,6298
+	Posredni stroški podjetja	1,30	1,1105	1,1268
=	Stroškovna cena dneine	3,52	3,7590	3,7566
+	Dobiček	0,07	0,2061	0,2115
=	Prodajna cena dneine	3,59	3,9651	3,9682

konkretni izračun prodajne cene dneine delavca sekača in izračunan koefficient potrebnega dodatka na neposredno urno postavko delavca sekača, ki bi služil za poplačilo posrednih stroškov in dobička. Izračun je napravljen v dveh različicah: v prvi je kot izhodiščna urna postavka upoštevana povprečna urna postavka delavca sekača posameznega gozdnega gospodarstva Slovenije za leto 2009, v drugi pa urna postavka delavca sekača po kolektivni pogodbi za gozdarstvo za leto 2009. Pri prvem načinu izračuna je koefficient dodatka na neposredno plačo delavca sekača 3,9651, pri drugem pa 3,9682, kar je v obeh primerih za dobrih 10 % več, kot je koefficient dodatka iz leta 1999 pri nebenificirani delovni dobi, ko je le-ta znašal 3,59.

6 SUMMARY

Forestry belongs to occupational branches comprising also occupations whose forming of selling prices is based on costs instead on offer and demand. Felling of wood in concession forests whose management has been handed over to forest services on the basis of a concession contract by the state ranks among these occupations. Setting the selling price in such a way that it enables settling up all necessary costs and adding to the profit of the company without allowing irrational performing of activities is crucial for these occupations. The methodology for determining of, firstly, full cost and, afterwards, of selling price must therefore be handpicked and theoretically correct. The article presents a suggestion of methodology for forming full cost and selling price of a day wage for felling wood in concession forests in Slovenia. Also the concrete costing of selling price of a logger's day wage and of the needed overhead rate to the hourly rate of a logger, covering the indirect costs and profit, were calculated on the basis of the forest services' data for 2009 in accordance with

the suggested method. The costing was carried out in two versions: an average hourly rate of a logger from an individual forest service in Slovenia for the year 2009 was considered as the starting position in the first version and a logger's hourly rate in accordance with the collective contract for forestry for the year 2009 in the second one. Overhead rate to the direct salary of a logger amounts to 3.9651 in accordance with the first method and to 3.9682 in accordance with the second one; in both cases it is about 10% higher as the overhead rate for the year 1999 for years of service without addition when it amounted to 3.59.

7 VIRI

7 REFERENCES

- Horngren, Ch. T., Foster, G., Datar, S. M., 2005. Cost Accounting – A Managerial Emphasis. 12. izd. Upper Saddle Rivert, Prentice-Hall, 906 s.
- Kavčič, S., Klobučar Mirovič, N., Vidic, D., 2007. Poslovodno računovodstvo. Ljubljana, Ekonomska fakulteta, 601 s.
- Kavčič, S., Slapničar, S., 2007. Dobičkonosnost poslovanja gozdarskih delniških družb, ki imajo koncesijo za izkoriščanje gozdov v lasti republike Slovenije : gozdno gospodarstvo. Ljubljana, Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, 37 s.
- Kavčič, S., Vidic, D., 2010. Izračun (kalkulacija) dneine delavca sekača v koncesijskih gozdovih v Sloveniji. Ljubljana, GIZ gozdarstva, 110 s.
- Kolektivna pogodba za gozdarstvo Slovenije. Ur. l. RS, št. 16/2005, 37/ 2006, 99/2008 in 30/2009,
- Obvestilo Sindikata gozdarstva Slovenije, št. 164, januar 2010.
- Poročilo o delu Sklada kmetijskih zemljišč in gozdov RS za leto 2009, 2010. Sklad kmetijskih zemljišč in gozdov RS. Ljubljana, 103 s.
- Tarifna priloga h Kolektivni pogodbi za gozdarstvo. Ur. l. RS, št. 37/2006, 19/2008 in 99/2008.